

ХАРКІВСЬКЕ ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Юрій Шевельов

ТВЕРДИЙ ГРУНТ

Зариси українського себепізнання

Видавць
Олександр
Губчук

Харків • 2024

УДК 821.161.2-92Шевельов(081.2)
Ш 37

Шевельов Юрій

Ш 37 Твердий ґрунт: зариси українського себепізнання / Юрій Шевельов ; передм. Катерини Карунік ; прим. та комент. Сергія Вакуленка ; за ред. Сергія Вакуленка та Катерини Карунік. — Харків : Видавець Олександр Савчук, 2024. — 640 с. : 40 іл.

ISBN 978-617-8157-33-3

У виданні подано добірку переважно малознаних публіцистичних причинків визначного науковця-гуманітарія Юрія Шевельова (1908–2002), що за спільну тему їм правлять проблеми науки та культури в їхніх зв'язках із політикою. Оприлюднені в часовому проміжку від 1944 по 1996 рр., ці публікації містять цілісну візію України в новітньому світі й увиразнюють історичне, цивілізаційне, психологічне та світоглядне коріння тих труднощів, як зовнішнього, так і внутрішнього штибу, що їх мусить долати українство, творячи модерну демократичну державу, здатну посісти гідне місце в усепланетному інтелектуальному розмаїтті завдяки усвідомленню та плеканню власного глибинного ества. Авторів розважання про логіку історичного розвитку набувають особливо актуального звучання в обставинах теперішнього українсько-російського протиборства.

© Юрій Шевельов, 1944–1996
© Теодор Костюк (правонаступник), 2024
© Катерина Карунік, передмова, 2024
© Сергій Вакуленко, примітки та коментарі, 2024
© Сергій Вакуленко, Катерина Карунік, загальна редакція, 2024
© Видавець Олександр Савчук, 2024

ISBN 978-617-8157-33-3

ЗМІСТ

Редакційна нотатка (<i>Сергій Вакуленко, Катерина Каруник</i>)	3
Editorial Note (<i>Kateryna Karunyk, Serhii Vakulenko</i>)	5
Різноликий трибун і його трибунал (<i>Катерина Каруник</i>)	7

ЗАРИСИ

Чи “всьо равно”?	89
Велетень думки	99
Імпреза пана Новака і її глибший зміст	107
Її величність — маленька людина	115
Головна небезпека і завдання української науки	123
Чи вся Росія — Росія?	129
Українці і держави на Сході Європи	133
Дві дії історії Сходу Європи і яка буде третя	137
Тойнбі чи Хвильовий, або про межі оракулів сучасности	144
До питань націоналізму	152
Коли музика стає політикою	159
Рахунок Європі	167
І звідкіля ж ота полуда на очах, пане Стайнбеку? (з англійської переклав <i>Сергій Вакуленко</i>)	199
В полоні звичних схем	209
Те, що дає твердий ґрунт	213
Гоголь, Кравченко, Донцов, Керенський	217
Рахунок самим собі	226
Партії і еміграція	252
Перед новою провокацією	263
Тисяча чисел і одне	269
Університетське життя в Советському Союзі (зі шведської переклав <i>Сергій Вакуленко</i>)	275
Зустріч Черчіла	280
Присмерк марризму	285
Сталін і мовознавство. Розповідь про Н. Я. Марра і його революцію (зі шведської переклав <i>Сергій Вакуленко</i>)	295

До національного питання (із німецької переклав <i>Сергій Вакуленко</i>)	300
Глибока провінція [Рец.] Львовский государственный университет им. И. Франко. Вопросы славянского языкознания. Кн. вторая. Львов, 1949. 253 сс.	303
Світ творчих ідей	308
Що ж таке зрештою українська наука	315
Культурна подія	330
Про незмінне й дочасне, своє й чуже і проповіді в храмах, де розпаношилися крамарі	333
З перспективи десятиріччя	342
Проблеми розвитку української науки Промова проф. Ю. В. Шевельова на урочистих зборах з нагоди відкриття нового будинку УВАН у ЗДА 28 січня 1962 р.	345
325. Las Goyescas de Kiev	349
Що таке Номис? Чому Номис?	360
Надхнення до праці	366
Генсек, Просто-Сек і Академік: тема та її варіації	369
На берегах хроніки поточних подій	383
У довгій черзі: проблеми реабілітацій	408
Люди Академії, мури Академії, книги Академії. Спогади і міркування з нагоди п'ятдесятих роковин Української Вільної Академії Наук у США	422

ІНТЕРВ'Ю

Життя під цензурою (зі шведської переклав <i>Сергій Вакуленко</i>)	439
Проф. д-р Юрій Шевельов про УВАН і українську науку	447

ДОДАТКИ

Примітки та коментарі (скомпонував <i>Сергій Вакуленко</i>)	455
Іменний покажчик (уклали <i>Сергій Вакуленко та Катерина Карунік</i>)	611